

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor diplomové práce: Barbora ZAHRAOVÁ

Název práce: *Analýza výukových metod v kontextu vzdělávání dětí a žáků s poruchou autistického spektra*

Vedoucí diplomové práce: Mgr. et Mgr. Jan CHRASTINA, Ph.D., LL.M., MBA

Oponent diplomové práce: PhDr. Lucia PASTIERIKOVÁ, Ph.D.

1. Identifikování problémové oblasti práce	ano	jen částečně	ne
Práce v rámci identifikace problémové oblasti uvádí, analyzuje, srovnává a hodnotí vybrané relevantní teorie a výsledky empirických výzkumů dané problematiky		X	

2. Cíle práce	ano	jen částečně	ne
Hlavní cíle práce jsou formulovány v souladu se stanovenou problémovou oblastí		X	
Cíle práce jsou operacionalizovány na konkrétní dílčí cíle, jimž odpovídá její struktura		X	
Cíle práce jsou formulovány jasně a konkrétně		X	
Stanovené cíle byly naplněny	X		

3. Teoretická východiska práce	ano	jen částečně	Ne
Práce definuje či konstruuje klíčové teoretické kategorie na základě analýzy, komparace a hodnocení aktuálního stavu zkoumání dané problematiky		X	
Definované klíčové kategorie zakládají a vymezují teoretický rámec diplomové práce		X	
Téma je náročné na zpracování teoretických poznatků			X
Autor vychází z primárních zdrojů	X		
Autor pracuje s aktuální odbornou literaturou a zdroji		X	
Autor používá a cituje zahraniční odbornou literaturu			X
Teoretické kategorie vymezené autorem korespondují s výběrem metod a postupů v praktické část práce		X	

4. Praktická část práce	ano	jen částečně	Ne
Autor vhodně volí metody a postupy s ohledem na tematické zaměření práce		X	
Autor správně používá metody a postupy sběru a zpracování empirických dat	X		
Autor provádí hodnocení efektivity použitých metod a postupů ve vztahu ke zkoumanému problému		X	
Autor dostatečně prezentuje výsledky empirického výzkumu		X	
Autor vyvozuje platnost závěrů s ohledem na zjištěné údaje		X	
Autor interpretuje výsledky empirického výzkumu ve vztahu k současnému stavu zkoumání dané problematiky		X	
Praktická část je náročná na sběr a zpracování empirických dat			X

5. Formální náležitosti	Ano	jen částečně	Ne
Práce je logicky uspořádána	X		
Práce má přiměřenou stylistickou úroveň		X	
Odkazy a citace jsou v souladu s platnou citační normou		X	
Práce má vhodnou grafickou úpravu (úprava textu, tabulek atd.)	X		

Připomínky a otázky k obhajobě

Autorka diplomové práce (dále jen „práce“) se soustředí na problematiku vyučování dětí a žáků s poruchami autistického spektra (PAS), konkrétně se zaměřila na obsahovou analýzu vyučovacích/ výukových metod využívaných u této skupiny. Práce je standardně členěna, má charakter teoretické/přehledové studie, kdy autorka chronologicky popisuje PAS, alternativní a augmentativní komunikaci a poté – nejrozsáhlejší pasáží textu – výukové metody (ke kterým řadí i terapie a další sociálně-intervenční přístupy).

Po formální stránce se v práci místy objevují překlepy, stylistické a další chyby, anotace je stránkovaná (nemá být), dále např. prázdná půlstrana (s. 7), nesprávné uvádění příjmení autora Müller („Muller“), objevuje se chybné užití příjmení autorky Zormové (Zormanové), aplikování autorského plurálu apod. zbytečně snižují kvalitu formální stránky akademického textu. V práci se objevují se také terminologické nedostatky (např. nesprávné uvádění názvu MKN-10 apod.), míchání didaktické terminologie („výuková metoda“ vs. „vyučovací metoda“ vs. „pedagogická metoda“ apod.). Není jasné, na koho jsou výukové metody cílovou skupinou zaměřeny, jelikož někdy autorka uplatňuje „děti a žáky“ (což evokuje základní vzdělávání), jindy pak také (navíc) „studenty“ (což evokuje mj. také sekundární vzdělávání). Práci by určitě „prospělo“ vymezení a konceptualizace základních pojmů z oblasti didaktiky, se kterými v práci opakovaně pracuje (bohužel ne vždy korektně), resp. se ve velmi strohé verzi objevují až v části věnované „otázkám“ pro obsahovou analýzu.

Teoretická část práce (tzn. východiska pro samotnou analýzu) mohla být zpracována z aktuálnějších dostupných zdrojů včetně odborných studií, výzkumů a článků (kterých nejen v angličtině je velké množství). Je také škoda, že autorka nevyužívá zahraniční zdroje, kterých je k dispozici (dominantně online) nepřeberné množství, i těch vysoce recentních. Dále autorka zcela minimálně využívá komparaci zdrojů, poznatků a tvrzení, jelikož deskriptivně předkládá jí vybrané informace v kompilačním podání – některé podkapitoly jsou tak sepsány jen např. ze tří zdrojů, což je opravdu nedostatečné pro hlubší poznání problematiky a vyvozování platných závěrů v podobě východisek řešené problematiky. Druhá kapitola příliš nenavazuje na první (i když oblast komunikačních procesů a schémat je pro vyučování dominantní) a je tvořena ze tří opakujících se zdrojů). Čtenáři není známo, proč autorka zařadila pod Kapitolu 3 kromě výukových metod i terapii (i když je později popisuje a vysvětluje). Také téma nácviku sociálních dovedností a modelového chování (podkapitoly 3.9 a 3.10) v podobě východisek mělo být popsáno mj. v teoretických východiscích ve vazbě na proces vyučování. Domnívám se, že

autorka chybně řadí didaktické zásady (široce uplatňovatelné) mezi „metody“ uplatňované u dětí, žáků a studentů s PAS (od s. 33). Není jasné, na základě jakého hlediska a kritérií byly popsány autorkou vybrané terapie a terapeutické přístupy (od s. 37). Jak sociální přístupy, tak didaktické zásady a také terapeutické přístupy určitě mohly (a měly) být zpracovány v hlubším kontextu na téma diplomové práce

Vyhodnocení analýzy (zcela nelze rozumět „vyhodnocení“) by zasloužilo hlubší analýzu, a především komparaci s odbornými zdroji a názory, zejména pokud práce nedisponuje částí Diskuse. Tato kapitola by měla být, domnívám se, tou nejlépe zpracovanou, což bohužel není a potenciál tématu práce tak nebyl vytěžen na své maximum.

Níže připojuji **otázky k obhajobě**:

- 1) V Úvodu autorka uvádí, že „*k důležitým aspektům této analýzy se řadí také zhodnocení přínosu pedagogických metod a vizuálních materiálů pro vzdělávání dětí, žáků a studentů s poruchou autistického spektra*“ (s. 1.). Jak – a na základě jakého postupu, měřítka či kritéria – autorka hodnotila „přínos“?
- 2) Jaký vnímá autorka rozdíl mezi „metodou“ a „zásadou“ v kontextu didaktiky aplikované u dětí, žáků a studentů s PAS?
- 3) V jakých aspektech se liší Vámi zpracovaná diplomová práce např. od publikace *Strukturované učení: Vzdělávání dětí s autismem a jinými vývojovými poruchami* autorek Čadilové a Žampachové?
- 4) Přestože autorka definuje obsahovou analýzu a naznačuje postup jejího zpracování a vyhotovení, není zřejmé, ke kterému typu se autorka přiklonila a proč. Prosím tedy o představení jednotlivých kroků (postupu) aplikovaného typu obsahové analýzy, na jejímž základě autorka deklaruje výsledky práce.
- 5) S výše uvedenou otázkou souvisí také to, že čtenáři není zřejmé, na základě jakých východisek autorka zvolila 10 kritérií („otázek“; s. 43), podle nichž vytvářela analýzu. Např. o nákladnosti, konzultování s odborníky, časové i jiné náročnosti, kompenzačních pomůckách a dalších aspektech autorka v teoretických východiscích nepojednává.
- 6) Prosím autorku práce o detailnější vysvětlení (představení) konstatování (s. 57): „*Tato diplomová práce přináší důležité poznatky o výukových metodách v kontextu vzdělávání dětí a žáků s poruchou autistického spektra. Její výsledky slouží jako podklad pro další výzkum v oblasti speciální pedagogiky a inkluzivního vzdělávání, a také jako inspirace a užitečný zdroj informací pro pedagogy.*“

Závěr:

Práce je **D O P O R U Ě N A** k obhajobě
a navrhuji hodnocení „**D–E**“.

V Olomouci dne 15. 8. 2023

Jan CHRASTINA
vedoucí diplomové práce